

## **RAPORT Z WIZYTACJI**

### **(ocena programowa)**

**dokonanej w dniach 20 – 21 października 2012 r. na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w ramach obszaru nauk ekonomicznych realizowanych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na Wydziale Nowej Ekonomii i Gospodarki Kreatywnej Górnośląskiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie.**

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:**

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Stefan Wrzosek - ekspert PKA

- dr hab. Wojciech Downar – ekspert PKA

- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA

- Agnieszka Syndler – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studentckiego RP

#### **Krótką informacją o wizytacji**

Wizytacja na Wydziale Nowej Ekonomii i Gospodarki Kreatywnej Górnośląskiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie na kierunku *zarządzanie* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2007 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 292/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 17 maja 2007 r.).

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

#### **Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji**

#### **Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji**

#### **Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę**

##### **1.1).**

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na specjalnościach *przedsiębiorczość i zarządzanie firmą* oraz *zarządzanie gminą i polityka lokalna* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 marca 1999 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych. Decyzją z dnia 10 września 2004 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu dokonał przyporządkowania specjalności do ocenianego kierunku studiów.

Kierunek *zarządzanie* należy do fundamentalnych w ofercie edukacyjnej uczelni. Oferta specjalności kształcenia na tym kierunku znajduje w największym stopniu uznanie wśród kandydatów na studia. Absolwenci kierunku uzyskują dobre oceny ukończenia studiów i z prowadzonych fokusowych badań ankietowych wynika, że odnajdują się z powodzeniem na rynku pracy.

Oferta edukacyjna na tym kierunku dotyczy zagadnień związanych rdzeniowo z przedsiębiorczością, biznesem i zarządzaniem firmą, zarządzaniem dystrybucją i sprzedażą oraz z inwestycjami i nieruchomościami. Wymienione specjalności dobrze pozycjonują Wydział i kierunek w relacji do praktyki gospodarczej, firm i instytucji oraz pracodawców i pracobiorców. Kierunek *zarządzanie* zawiera także specjalność *Event management* co oznacza de facto otwarcie Wydziału na tworzący się w regionie sektor gospodarki kreatywnej oparty na różnych formach własności intelektualnej.

Od roku akademickiego 2012/2013 uruchomiono nowy kierunek studiów z zakresu przemysłów kreatywnych „Gry i grafika interaktywna”. Na Wydziale uznaną pozycję posiada również kierunek „Finanse i Rachunkowość” m.in. ze specjalnościami „Rachunkowość i zarządzanie finansowe” oraz „Księgowość w małej firmie”.

Wydział Nowej Ekonomii i Gospodarki Kreatywnej wspólnie z Centrum Badawczym Przedsiębiorczości i Rozwoju Regionalnego współtworzy wydawnictwo ciągłe (rocznik) „Górnśląskie Studia Przedsiębiorczości”. Do tej pory ukazało się 10 tomów rocznika. Kadra akademicka Wydziału wraz z Biurem Programów i Współpracy oraz Biurem Projektów Europejskich organizuje wymianę studentów i wykładowców w ramach Programu Erasmus oraz realizuje projekty współfinansowane ze środków europejskich wspólnie z przedsiębiorcami, samorządami lokalnymi i szkołami ponadgimnazjalnymi. W realizacji wymienionych przedsięwzięć uczestniczy w dużym zakresie kadra związana z kierunkiem „Zarządzanie”.

Markowym wydarzeniem Uczelni i Wydziału oraz kilkunastu innych podmiotów, w tym m.in. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach, Fundacja Edukacji Przedsiębiorczej (Założyciel GWSP), Regionalny Ośrodek Kultury w Katowicach, Business Consulting Sp. z o.o., jest coroczne „Śląskie Forum Małej i Średniej Przedsiębiorczości” odbywające się pod patronatem Wojewody i Marszałka Województwa Śląskiego. Forum odbywa się od roku 1993 roku i jego głównym organizatorem był Instytut Promocji Małych i Średnich Przedsiębiorstw „Promotor” – pierwszy założyciel Uczelni, a w roku 2012 odbędzie się XVI edycja („Liderzy kreatywności i innowacji w sektorze kultury i biznesu”). Kadra akademicka kierunku „Zarządzanie” jest odpowiedzialna za koncepcję programową i organizacyjną Forum oraz za realizację całego przedsięwzięcia. Natomiast studenci tego kierunku prowadzą biuro organizacyjne i są uczestnikami Forum. Od czterech lat Śląskie Forum Małej i Średniej Przedsiębiorczości poprzedza Młodzieżowe Forum Przedsiębiorczości, którego uczestnikami są uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z województwa śląskiego.

Strategia Uczelni została uchwalona na posiedzeniu Senatu w dniu 27 czerwca 2012 r. – Uchwałą Nr 18/2011/2012. Z uwagi na fakt, iż Uczelnia posiada strukturę jednowydziałową Strategia Górnośląskiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie jest jednocześnie strategią Wydziału.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu wraz z listą obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie (GWSP) w ramach Wydziału Nowej Ekonomii i Gospodarki Kreatywnej prowadzi kształcenie na kierunku „zarządzanie” na pierwszym stopniu. Od 01.10.2012 r. studenci pierwszego roku studiują na profilu praktycznym. Wydział prowadzi kształcenia na studiach niestacjonarnych, na których studiuje 189 studentów, z czego na profilu praktycznym 56 studentów (1 rok). Na studiach stacjonarnych studiuje 5 osób (tylko 3 rok).

W ofercie kierunku „zarządzanie” znajduje się 8 specjalności: „Administracja elektroniczna”, „Event Management – Animacja Kultury, Rekreacji i Turystyki Lotniczej”, „Gospodarka i Administracja Publiczna”, „Logistyka, Dystrybucja i Sprzedaż”, „Nieruchomości i Inwestycje”, „Psychologia Menedżerska”, „Serwisy Internetowe i Bezpieczeństwo Informacji” oraz „Zarządzanie Firmą i Zasobami Ludzkimi”. Łącznie na kierunku studiuje 194 studentów.

Koncepcja kształcenia przyjęta przez Wydział ukierunkowana jest na proces kształcenia związany z zaspokojeniem potrzeb mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. W koncepcji uwzględnione są również kierunki rozwoju gospodarczego oraz przemiany strukturalne regionu i wywołane tym konsekwencje w strukturze zatrudnienia. Założenia koncepcji kształcenia wyraźnie ukierunkowane są na końcowy efekt procesu kształcenia i potrzeby pracodawców w zakresie kompetencji absolwentów.

Na poziomie Uczelni sformułowana jest misja oraz strategia rozwoju. Uczelnia ma strukturę jednowydziałową, dlatego też można przyjąć, że zapisy misji i strategii bezpośrednio dotyczą Wydziału. Uczelnia ma duże doświadczenie w formułowaniu i doskonaleniu misji oraz strategii – pierwszy okres, dla którego była ona opracowana obejmował lata 1999-2009. Misja oraz cele strategiczne w swoim obecnym brzmieniu zostały wprowadzone uchwałą nr 18/2011/2012 Senatu GWSP z dnia 27 czerwca 2012 r. Należy podkreślić, iż misja i strategia powstawały przy szerokim zaangażowaniu interesariuszy wewnętrznych. Odbyły się cykle warsztatów (4 warsztaty z udziałem pracowników Uczelni), konsultacje Komitetu Sterującego (Rektor, Kanclerz i Dziekan), a następnie strategia była przedmiotem obrad Senatu.

W misji Uczelnia podkreśla, iż dąży do tego, aby w procesie kształcenia wyeksponować działania kreatywne i przedsiębiorcze. Uczelnia chce być miejscem inicjowania, organizowania i realizowania projektów i wydarzeń w partnerstwie z biznesem i środowiskiem twórczym. Misja jest sformułowana w sposób ogólny, ale wraz z zestawem sformułowanych wartości (otwartość, unikatowość, partnerstwo, kreatywność) dobrze oddaje kierunek rozwoju Uczelni. Z kolei w sformułowanych celach strategicznych podkreślane są zagadnienia jakości kształcenia (w tym praktyczne i innowacyjne formy kształcenia oraz transfer dobrych praktyk i korzyści w relacjach Uczelni i jej absolwentów).

Przyjęta koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zrozumiała, ma swoje odzwierciedlenie, zarówno w misji, jak i celach strategicznych Uczelni. Oferowane specjalności odpowiadają założeniom strategii, zawierają wiele elementów nawiązujących do nowoczesnych trendów w gospodarce oraz odpowiadają kierunkom zmian w strukturze gospodarczej regionu. Działania Uczelni, koncepcja i oferta kształcenia oraz zapisy, które znajdują się w misji oraz strategii Uczelni są spójne i jednokierunkowe. Istnieje związek kierunku studiów ze strategią rozwoju, w tym misją Uczelni.

Oferta kształcenia na kierunku „zarządzanie” jest bardzo różnorodna. Obejmuje szeroki zakres zagadnień z obszaru zarządzania. Uwzględnia ona współczesne tendencje w rozwoju gospodarczym i obejmuje m.in. takie zagadnienia jak organizacja wydarzeń, wykorzystanie i bezpieczeństwo internetu, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie logistyczne. Ofertę kształcenia na ocenianym kierunku należy uznać również za innowacyjną. Nazwy oraz zawartość treściowa specjalności są oryginalne, szczególnie w przypadku takich zagadnień jak zarządzanie wydarzeniami, psychologia menedżera, serwisy internetowe. Treści programowe

pozostałych specjalności można określić jako standardowe (gospodarowanie nieruchomościami, zarządzanie kapitałem ludzkim).

Wydział ma określone kompetencje w zakresie inicjowania, tworzenia, opiniowania i uchwalania nowych modułów kształcenia. Kompetencje te są przypisane w sposób właściwy (m.in. Departamenty opracowują moduły specjalnościowe, Komisja Dydaktyczna i Jakości Kształcenia opiniuje, Rada Wydziału zatwierdza program modułu specjalnościowego, a Senat w drodze uchwały określa / modyfikuje efekty kształcenia). Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, że Uczelnia ma doświadczenie we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi monitorując potrzeby rynku pracy można stwierdzić, że daje to możliwość elastycznego kształtowania oferty.

## 1.2).

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą, tj. przez Senat po ich zaopiniowaniu przez Radę Wydziału.

Senat Uczelni Uchwałą Nr 4/2011/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. zatwierdził kierunkowe efekty kształcenia na kierunku zarządzanie. W procesie tworzenia kierunku nie brali udziału zewnętrzni interesariusze.

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku "zarządzanie" biorą udział interesariusze wewnętrzni, do których zaliczyć można: Senat Uczelni, Władze Uczelni, Radę Wydziału, Kierownika Departamentu Przedsiębiorczości i Zarządzania, Komisję Dydaktyczną i Jakości Kształcenia, nauczycieli akademickich oraz studentów.

Uczelnia współpracuje z wieloma interesariuszami zewnętrznymi, a budowanie relacji z otoczeniem i otwartość Uczelni jest podkreślana w wielu miejscach strategii. Uczelnia ma podpisanych szereg umów o współpracy, m.in. z instytucjami, które sprawują patronat nad specjalnościami (m.in. z Teatrem Rozrywki – patronat nad specjalnością „Event Management – Animacja Kultury Rekreacji i Turystyki Lotniczej”), z Regionalną Izbą Gospodarczą w Katowicach, Śląskim Parkiem Przemysłowo – Technologicznym Sp. z o.o., Instytutem Gospodarki Nieruchomościami w Katowicach, z innymi uczelniami, ze szkołami ponadgimnazjalnymi, itp. Niektóre z umów bezpośrednio przewidują współtworzenie modułów programów kształcenia. W trakcie tworzenia jest rada interesariuszy, do której akces zgłosiła grupa przedsiębiorstw i instytucji, w tym rynku pracy. Współpraca z interesariuszami w zakresie programów kształcenia jest częściowo udokumentowana (m.in. z interesariuszami wewnętrznymi - protokoły z posiedzeń Senatu, Rady Wydziału, Raport z konsultacji efektów kształcenia z kadrą dydaktyczno-naukową, ale również z zewnętrznymi - udokumentowane konsultacje z PKO BP dotyczące profilu kandydata do pracy w banku komercyjnym, w tym konsultacje w zakresie wiedzy i umiejętności niezbędnych do zatrudnienia na stanowisku liniowym w banku). Ponadto Uczelnia przeprowadziła warsztaty metodyczne dla szkół ponadgimnazjalnych, w których uczestniczyło ok. 80 nauczycieli oraz dyrektorów szkół. Podkreślenia wymaga fakt, że Uczelnia buduje relacje z interesariuszami zewnętrznymi nie tylko na „wyjściu” (absolwenci, przedsiębiorstwa, instytucje, rynek pracy), ale również na „wejściu” (szkoły ponadgimnazjalne).

Stosowane przez Wydział praktyki w zakresie szerokiej współpracy i wykorzystania zaangażowania interesariuszy, pozwalają stwierdzić, że zarówno interesariusze wewnętrzni, jak

i zewnętrznym mają wpływ na ustalanie koncepcji kształcenia oraz przygotowanie celów i efektów kształcenia, również z uwzględnieniem oczekiwań pracodawców.

### **Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: *w pełni***

**1.1) Koncepcja kształcenia na kierunku „zarządzanie” opiera się na założeniu związku procesu kształcenia z potrzebami przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem firm małych i średnich oraz uwzględnianiu w procesie kształcenia specyfiki i kierunków zmian w gospodarce regionu. Przyjęta koncepcja kształcenia odpowiada kierunkom rozwoju Uczelni i Wydziału, które zostały nakreślone w formalnych zapisach misji oraz celów strategicznych.**

**1.2) Uczelnia w znacznym stopniu angażuje interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych w kształtowanie koncepcji kierunku, w dobór specjalności oraz w sam proces kształcenia. Niektóre z form udziału interesariuszy w procesie kształcenia są sformalizowane (patronat nad specjalnością, konsultacje dotyczące profilu kompetencji absolwenta, warsztaty metodyczne, itp.). Uczelnia angażuje się w wiele różnorodnych form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Działania Uczelni w zakresie budowania relacji z interesariuszami, również w obszarze ich udziału w tworzeniu koncepcji i w procesie kształcenia należy ocenić bardzo wysoko.**

### **Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie**

#### **2.1).**

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia zostały określone przez senat Uczelni. Senat GWSP podjął Uchwałę nr 4/2011/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. w sprawie zatwierdzenia kierunkowych efektów kształcenia na kierunku "zarządzanie". Dla kierunku "zarządzanie" o profilu praktycznym sformułowanych zostało łącznie 47 efektów kierunkowych, z zachowaniem ich struktury (wiedza - 24, umiejętności - 17 oraz kompetencje społeczne - 6).

Uczelnia przyporządkowała kierunek studiów do obszaru nauk społecznych oraz wskazała dziedzinę nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu.

Kierunkowe efekty kształcenia są odniesione do efektów obszarowych i są sformułowane w taki sposób, że stanowią ich uszczegółowienie. Każdy z efektów obszarowych jest realizowany przez o najmniej jeden efekt kierunkowy. Sformułowane efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu praktycznego, w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Efekty sformułowane dla kierunku "zarządzanie" odzwierciedlają założenia koncepcji kształcenia – odnoszą się one do zagadnień zarządzania przedsiębiorstwem, w tym zagadnień przedsiębiorczości, zmian i rozwoju organizacji, budowania relacji z otoczeniem, itp. Część efektów odnosi się do umiejętności o charakterze praktycznym, również związanych z realizacją modułu praktyk zawodowych.

Pewne wątpliwości z punktu widzenia zgodności z efektami kierunku „zarządzanie” może budzić zakres treściowy specjalności „Administracja Elektroniczna”. Treści programu studiów tej specjalności w znacznej mierze dotyczą zagadnień prawnych w zakresie

funkcjonowania administracji i ustroju samorządu terytorialnego. W treściach programowych nie ma przedmiotów bezpośrednio związanych z zagadnieniami zarządczymi i organizacyjnymi (występują jedynie takie zagadnienia jak organizacyjne aspekty ochrony informacji niejawnych oraz organizacja pracy biurowej). Ocenę zgodności efektów kształcenia dla modułu specjalnościowego z efektami kierunkowymi utrudnia fakt, że Uczelnia nie ma sporządzonych kart przedmiotów (modułów) dla roku 2 i 3 według wzoru, tak jak dla roku pierwszego (z przypisaniem efektów przedmiotowych do kierunkowych).

Uczelnia określiła w sposób dosyć szczegółowy cele oraz efekty kształcenia dla modułów / przedmiotów dla pierwszego roku. Są one zdefiniowane w kartach poszczególnych przedmiotów. W większości przypadków liczba efektów przedmiotowych wynosi od kilku nawet do kilkunastu (np. dla „Ekonomii” – 11 efektów, 12 dla „Podstaw organizacji i zarządzania”). Każdy z tych efektów realizuje określony efekt (efekty) kierunkowy. Istnieje merytoryczny związek pomiędzy efektami przedmiotowymi i kierunkowymi, zachowany jest ich stopień szczegółowości i hierarchia. Można wobec tego stwierdzić, że student, który zaliczył dany przedmiot, zrealizował również odpowiadające danemu przedmiotowi efekty kierunkowe.

Dla roku 2 i 3 opracowane są sylabusy, w których występuje opis zakładanych kompetencji i umiejętności jakie student nabywa w wyniku zaliczenia przedmiotu. Opis efektów kształcenia sporządzony jest w sposób tradycyjny, taki jaki obowiązywał w chwili rozpoczynania cyklu kształcenia.

Uzupełnienia wymagają natomiast karty przedmiotów dla roku 2 i 3 cyklu rozpoczynającego kształcenia od r.a. 2012/2013, sporządzone według przyjętego wzoru dla obecnego roku pierwszego.

Uczelnia określiła również wymiar, zasady i formę odbywania praktyk. Praktyki trwają 8 tygodni i odbywają się po II i IV semestrze studiów. Wymiar praktyk jest taki sam dla studentów studiujących obecnie na roku 2 i 3, jak również dla studentów rozpoczynających od cykl kształcenia od r.a. 2012/2013. Ze względu na fakt, że Uczelnia zdecydowała się na profil praktyczny należałoby wobec tego rozważyć rozszerzenie formuły dotychczasowych praktyk (np. dłuższy czas trwania praktyki, większe niż dotychczas zintegrowanie z procesem kształcenia, poprzez np. realizację prac projektowych przez studentów w firmie, itd.), tym bardziej, że w kierunkowych efektach kształcenia część zapisów dotyczy umiejętności nabywanych przez studentów bezpośrednio w organizacji.

Dla praktyki jako modułu kształcenia powinna być również sporządzona karta modułu, ze szczegółowymi efektami kształcenia, odpowiadającymi efektom kierunkowym.

Opis założonych celów i efektów kształcenia, zarówno dla kierunku, jak i poszczególnych przedmiotów, sporządzony według zasad obowiązujących dla aktualnych toków studiów jest publikowany na stronach internetowych Uczelni, w części dostępnej po zalogowaniu (Wirtualny dziekanat). Dla nowego cyklu kształcenia efekty kierunkowe dla ocenianego kierunku są dostępne jako załącznik do uchwały Senatu oraz są opublikowane na stronie internetowej Uczelni.

Studenci są informowani przez prowadzących na pierwszych zajęciach w semestrze jaką wiedzę oraz umiejętności zdobędą w chwili ukończenia danego kursu. Sylabusy poszczególnych przedmiotów są udostępniane studentom poprzez system obsługi studenta - Wirtualny Dziekanat oraz w Dziekanacie na życzenie zainteresowanego w formie dokumentu drukowanego.

## 2.2).

Wydział, według zasad zgodnych z KRK, sformułował łącznie 47 efektów dla kierunku „zarządzanie”, z uwzględnieniem ich struktury. Efekty kierunkowe sformułowane są w sposób ogólny, ale zrozumiały i komunikatywny. Związane są one merytorycznie z odpowiadającymi

im efektami obszarowymi z obszaru nauk społecznych. Nazwa ocenianego kierunku studiów jest adekwatna do określonych przez Senat efektów kształcenia.

Uczelnia nie określiła osobno szczegółowych efektów dla specjalności, ale efekty kierunkowe są sformułowane w sposób na tyle ogólny, że każdy student kierunku, niezależnie od specjalności, zrealizuje każdy z efektów kierunkowych.

Efekty przedmiotowe z poszczególnych przedmiotów cyklu kształcenia rozpoczynającego się od r.a. 2012/2013 sformułowane są w sposób prawidłowy, o dość dużym stopniu szczegółowości. Dla studentów studiujących obecnie na 2 i 3 roku efekty sformułowane są w sposób tradycyjny (w formie opisu umiejętności i kompetencji jakie student nabywa w wyniku zaliczenia przedmiotu).

Zapisy efektów zarówno kierunkowych, jak i przedmiotowych (rok 1) oraz opis umiejętności i kompetencji studenta (dla 2 i 3 roku) są odpowiednio sformułowane pod względem stopnia szczegółowości i wzajemnych relacji, nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Można stwierdzić, że taki sposób sformułowania efektów pozwala na dobór form i metod ich weryfikacji.

Według studentów efekty kształcenia, jakie powinni osiągnąć po zakończeniu danego przedmiotu, są wyrażone w sposób przejrzysty. Kryteria oceny opracowane przez prowadzących zajęcia są zrozumiałe dla studentów, a wykładowcy stosują się do nich przez cały okres trwania kursu.

### 2.3).

System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia opiera się na sformułowanych efektach przedmiotowych oraz doborze metod weryfikacji tych efektów. W kartach przedmiotów określone są metody weryfikacji założonych efektów kształcenia, dla pierwszego roku dodatkowo z oznaczeniem, która metoda realizuje konkretny efekt. Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany m.in. na etapie realizacji procesu kształcenia oraz procesu dyplomowania.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

W Uczelni teczki osobowe studenta przechowuje się w archiwum Uczelni przez okres 50 lat – zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Kanclerz Zarządzeniem nr 5/2012 z dnia 24 września 2012 r. określił sposób przechowywania i archiwizowania programów kształcenia, w tym efektów kształcenia, zgodnie z którym dokumentacja w tym zakresie jest przechowywana przez okres pełnego cyklu kształcenia, tj. przez 6 semestrów.

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsesjonalne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniej sesji na kierunku "zarządzanie".

Z przedmiotu „Analiza finansowa” przedstawiono zarówno prace zaliczeniowe, jak i egzaminacyjne. Kolokwium z tego przedmiotu jest dobrze opisane przez sprawdzającego - zaznaczane są uwagi, punktacja oraz wystawiane oceny. Prace egzaminacyjne z tego przedmiotu zawierają pytania i zadania liczbowe i są dobrze archiwizowane. Jedną z prac z przedmiotu "Studia - analizy - projekty" jest bardzo słabo napisana przez studenta (praca na temat „Analiza otoczenia: część społeczno – gospodarcza” - zawierała tylko tabele z danymi). Jednak została oceniona jako niedostateczna i skierowana do poprawki.

Z „Zarządzania strategicznego” na egzamin przygotowane zostały zestawy pytań. Ponadto studenci pisali prace studialne. Oceny z tych prac są właściwie zróżnicowane – zdarzają się prace słabe, ale są one nisko ocenione. Prace zaliczeniowe z przedmiotu "Zarządzanie projektami" są bardzo dobrze opisane przez prowadzącego. Niektóre z prac z tego przedmiotu są bardzo dobre i samodzielne. Prace zaliczeniowe z przedmiotu "Podstawy budownictwa" polegały na określaniu wad wybranych nieruchomości. Wystawiane oceny są niewielkiej rozpiętości – pomimo, że prace są zróżnicowane, w tym są prace bardzo słabe (np. na jedną stronę, bez przypisów lub z przypisami typu "cytat ze strony internetowej"). Ponadto, archiwizowane są (z przedstawionych prac wynika, że wrywkowo) również kolokwia dopuszczające do egzaminu dyplomowego. Z wielu przedmiotów są sformułowane zagadnienia zaliczeniowe i pytania egzaminacyjne.

Podsumowując można stwierdzić, że Wydział ma możliwość weryfikacji efektów kształcenia na podstawie prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych. W większości przypadków ocena prac jest obiektywna, oceny są zróżnicowane i adekwatne do ich poziomu (z nielicznymi wyjątkami), a prace są opisane przez osoby sprawdzające. Dalszego doskonalenia wymaga ogólny opis prac (kierunek, rok, czy praca jest zaliczeniowa czy egzaminacyjna, itp.).

Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich ich zgodność z celami i efektami sformułowanymi dla kierunku „zarządzanie”. Wśród przeanalizowanych tematów prac (86) zdarzają się sporadycznie przypadki niezgodności pracy z ocenianym kierunkiem. Przykładem jest praca: „Zamki województwa śląskiego, jako atrakcja turystyczna regionu”.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania. Zasady dyplomowania określone są w Regulaminu studiów w rozdziale 6 (Praca dyplomowa). Ponadto w dwóch innych dokumentach sformułowane są warunki podjęcia, realizacji i obrony pracy dyplomowej oraz zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego na kierunku „zarządzanie”. Zasady te należy ocenić jako prawidłowe, dopuszczające dosyć dużą różnorodność form pracy, m.in. określone są warunki prac współautorskich, dopuszczone są opracowania projektowe, badawcze czy materiały dydaktyczne stanowiące zamkniętą całość. Analizowane prace miały formę tradycyjną. Przed egzaminem dyplomowym student musi zaliczyć kolokwium dopuszczające. Na egzaminie dyplomowym student prezentuje pracę dyplomową oraz odpowiada na zadane pytania, w tym co najmniej jedno od recenzenta pracy. Pytania na egzaminie dyplomowym (na podstawie wylosowanych prac) są ściśle związane z tematyką pracy.

Sposób weryfikacji efektów kształcenia poprzez proces dyplomowania jest prawidłowy i można uznać za dosyć oryginalny (dopuszczona jest różnorodność prac dyplomowych, kolokwium dopuszczające do egzaminu dyplomowego). Tematyka prac odpowiada sformułowanym efektom kształcenia (1 rok) oraz standardom przewidzianym dla kierunku „zarządzanie” (rok 2 i 3).

Obsada seminarium licencjackiego jest prawidłowa (na 10 prowadzących semina w r.a. 2011/2012 cztery osoby są z tytułem lub stopniem doktora habilitowanego). W bieżącym roku akademickim struktura prowadzących semina jest taka sama. W procesie recenzji prac wskazanym byłoby stosowanie zasady, aby zawsze recenzentem lub promotorem był samodzielny pracownik nauki (wśród wylosowanych prac zasada ta nie jest stosowana).

Również liczebność grup seminaryjnych nie budzi zastrzeżeń (w jednym przypadku liczba studentów sięgnęła 20 osób w grupie, ale w pozostałych są to grupy na ogół 7-13 osobowe).

Wymagania dotyczące poszczególnych przedmiotów sformułowane są w karcie przedmiotu. Dla każdego z przedmiotów określona jest jednolita punktacja osiągnięć studenta i odpowiadająca jej ocena. Każdy z przedmiotów (dla którego sporządzone są karty) oceniany jest w skali 100-punktowej, a ocena jest zestandaryzowana w zależności od liczby punktów.

Jest to rozwiązanie, które pozwala na zwiększenie obiektywizmu oceny oraz na ujednolicenie wzorców oceny stosowanych przez różnych wykładowców.

W regulaminie studiów również przyjęta jest skala ocen oraz zasady stosowane przy ustalaniu wyniku ukończenia studiów - jest to standardowa formuła uwzględniająca średnią ze studiów (0,5), ocenę z pracy (0,25) oraz ocenę z egzaminu dyplomowego. Zastrzeżeń nie budzą również zasady otrzymania oceny końcowej na dyplomie. Na podstawie powyższego, stopień standaryzacji wymagań i poziom obiektywności metod weryfikacji efektów kształcenia oraz wystawianych ocen, należałoby ocenić pozytywnie.

Studenci kierunku „zarządzanie” nie korzystają z zajęć prowadzonych z wykorzystaniem e-learningu.

W r.a. 2011/2012 łączny średni odsiew dla wszystkich lat był umiarkowany i wynosił 22,7 %. Dominującą przyczyną odsiewu jest rezygnacja ze studiów - 16,1%, natomiast 6,6% to odsetek osób, które zostały skreślone z listy studentów. Najwyższy odsetek rezygnacji (29,1%) oraz skreśleń (9,2%) występuje w ciągu pierwszego roku (m.in. niepodjęcie studiów, ze względu na wybór innej uczelni). Na pozostałych latach odsiew jest umiarkowany, nie wskazujący na istnienie niepożądanych zjawisk.

Informacja na temat systemu oceny efektów kształcenia (dla roku pierwszego) sformułowana jest w opisach przedmiotów (kartach przedmiotu), w częściach „Metody weryfikacji efektów kształcenia” oraz „Kryteria oceny osiągniętych efektów kształcenia”. Opis przedmiotu określa w postaci tabelarycznej, za pomocą jakich metod weryfikowany jest dany efekt przedmiotowy. W sylabusach dla 2 i 3 roku opracowana jest częściach „Metody nauczania” oraz „Metody oceny”. Informacje te są dostępne po zalogowaniu do systemu „Wirtualny dziekanat”

Podczas pierwszych zajęć studenci otrzymują informację na temat warunków zaliczenia przedmiotu. Według studentów system weryfikacji ich osiągnięć jest dostosowany do charakteru kierunku i jest przeprowadzany poprzez testy, kolokwia oraz egzaminy w formie pisemnej i ustnej.

2.4).

Uczelnia obecnie prowadzi prace nad systemem monitorowania losów absolwentów. Badania wg nowego systemu rozpoczną się w r.a. 2012/2013. Badanie będzie obejmować każdy rocznik absolwentów. Badanie pilotażowe zostało przeprowadzone w maju 2012 roku. Docelowo badania będą przeprowadzone po 6 miesiącach, 3 i 5 latach po ukończeniu studiów. Obecnie absolwenci mają możliwość (bezpośrednio lub drogą elektroniczną) wypełnienia ankiety mającej na celu m.in. identyfikację kariery absolwentów oraz zebranie opinii o procesie kształcenia w GWSP. Zadanie monitorowania losów absolwentów przeprowadzane jest dla całej uczelni (w tym dla kierunku „zarządzanie”) przez uczelniane Biuro Karier). Rozpoczęte prace i ich kierunek należy ocenić pozytywnie.

#### **Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych**

Podsumowując ocenę prac dyplomowych, można stwierdzić, że prace są na dobrym poziomie, ale jest zbyt wiele o charakterze opisowym. Są co prawda elementy badawcze i praktyczne w pracach, ale ten obszar prac należałoby szeroko rozwinąć, szczególnie w kontekście realizowanego od pierwszego roku profilu praktycznego. Monitorowania i doskonalenia wymaga również zawartość recenzji prac. Recenzje te w kilku przypadkach zawierały jedynie opis zawartości pracy, bez oceny poszczególnych jej elementów i uzasadnienia.

2.5).

W czasie akredytacji w 2007 roku sformułowano wniosek dotyczący podniesienie na wyższy poziom prac licencjackich, które są zbyt zróżnicowane jeśli chodzi o ich stronę merytoryczną, metodologiczną i formalną. Zauważalna jest poprawa realizowanych prac dyplomowych, ale obszar ten wymaga dalszego monitorowania i doskonalenia.

#### **Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: *w pełni***

2.1) Sformułowane efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu praktycznego, w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych. Nazwa kierunku jest adekwatna do treści sformułowanych efektów kierunkowych. Efekty sformułowane dla kierunku "zarządzanie" odzwierciedlają założenia koncepcji kształcenia przyjętej przez Uczelnię. Cele i efekty sformułowane dla przedmiotów, zawarte bądź to w sylabusie (2 i 3 rok) bądź w karcie przedmiotu (1 rok) umożliwiają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku. Uzupełnienia wymagają karty przedmiotów dla całego cyklu kształcenia, który rozpoczął się od r.a. 2012/2013 (nie tylko dla roku pierwszego), według zasad odpowiadających wymaganiom KRK. Również dla praktyki powinna być sporządzona karta opisu modułu, ze szczegółowymi efektami kształcenia, zgodnymi z efektami kierunkowymi. Założone efekty kształcenia są podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach, a ponadto są udostępniane w formie sylabusów poprzez system Wirtualny Dziekanat. Studenci posiadają również możliwość dostępu opisu zakładanych efektów kształcenia w formie papierowej w Dziekanacie.

2.2) Efekty kierunkowe sformułowane są w sposób ogólny, ale zrozumiały i komunikatywny. Związane są one merytorycznie z odpowiadającymi im efektami obszarowymi z obszaru nauk społecznych. Zapisy efektów zarówno kierunkowych, jak i przedmiotowych (rok 1) oraz opis umiejętności i kompetencji studenta (dla 2 i 3 roku) nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Można stwierdzić, że taki sposób sformułowania efektów pozwala na dobór form i metod ich weryfikacji.

2.3) Wydział ma możliwość weryfikacji efektów w całym procesie kształcenia. Wydział archiwizuje prace zaliczeniowe i egzaminacyjne. W zdecydowanej większości przypadków ocena tych prac jest obiektywna, oceny są zróżnicowane, adekwatne do ich poziomu. Proces dyplomowania przebiega prawidłowo. Tematyka prac, z nielicznymi wyjątkami, jest zgodna ze standardem przyjętym dla kierunku "zarządzanie". Określone są zasady zapewniające zobiektywizowanie wystawianych ocen. Informacje nt. stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są ogólnodostępne dla studentów.

2.4) Uczelnia obecnie prowadzi prace nad systemem monitorowania losów absolwentów. Badania wg nowego systemu rozpoczną się w r.a. 2012/2013, a badanie pilotażowe zostało przeprowadzone w maju 2012 roku. Uczelnia posiada szczegółowy harmonogram przeprowadzania badania. Docelowo badania będą przeprowadzone po 6 miesiącach, 3 i 5 latach po ukończeniu studiów. Rozpoczęte prace i ich kierunek należy ocenić pozytywnie.

2.5) Zauważalna jest poprawa realizowanych prac dyplomowych, ale obszar ten wymaga dalszego monitorowania i doskonalenia.

### **Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia**

3.1).

Program studiów dla pierwszego roku został opracowany zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji. Senat określił i uchwalił zakładane efekty kształcenia. Wydział posiada program studiów, w tym plan studiów. Plany studiów dla wszystkich lat zostały wprowadzone uchwałą Rady Wydziału. Plan studiów dla pierwszego roku ma określone moduły kształcenia, które odpowiadają strukturze przedmiotów zgodnych ze standardami (dla 2 i 3 roku). Plan studiów dla pierwszego roku obejmuje 6 modułów kształcenia (ogólny - 165 h, podstawowy - 315 h, kierunkowy - 245 h, specjalnościowy - 234 h, seminarium dyplomowe (48h) i praktyki - 360 h). Łącznie w toku studiów student ma 1.007 h zajęć (bez praktyk).

Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów, do których przypisanych jest 62 punktów ECTS, co stanowi 32% ogólnej liczby punktów ECTS. W ramach modułu ogólnego realizowane są zajęcia ogólnouczeniowe (język obcy, „Psychologia”, „Socjologia”, „Technologia informacyjna”).

Wydział dla kierunku "zarządzanie" od r.a. 2012/2013 prowadzi kształcenia na profilu praktycznym. Wydział korzysta obecnie z różnych form współpracy z podmiotami gospodarczymi, również w oparciu o umowy z danym podmiotem. Art. 168a, ust. 2, ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym precyzuje, iż umowa zawarta w formie pisemnej między uczelnią a podmiotem gospodarczym określa sposób prowadzenia i organizację studiów o profilu praktycznym. Może ona również zawierać takie informacje jak: możliwość prowadzenia zajęć praktycznych ze studentami przez pracowników podmiotów gospodarczych, udział podmiotu gospodarczego w opracowaniu programu nauczania, sposób dofinansowania studiów przez podmiot gospodarczy, efekty kształcenia, sposób realizacji praktyk i staży. Dlatego też powinna zostać doprecyzowana treść umów między Wydziałem a podmiotem (podmiotami) gospodarczym, co ułatwi również określenie roli praktyków w procesie dydaktycznym.

Program kształcenia dla studentów 2 i 3 roku prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia danego toku studiów.

Kształcenie w r.a. 2012/2013 na kierunku "zarządzanie" na Wydziale odbywa się na studiach stacjonarnych (5 osób na III roku studiów) oraz na studiach niestacjonarnych (189 studentów, z czego na pierwszym roku 56, na drugim 57 i na trzecim 76) na poziomie studiów licencjackich. Na studiach niestacjonarnych studenci kształcą się na pięciu specjalnościach (5 grup ćwiczeniowych) na II roku oraz na 4 specjalnościach na III roku (4 grupy ćwiczeniowe). Plan studiów niestacjonarnych dla każdej ze specjalności przewiduje 6 semestrów. Łączna liczba godzin w toku studiów każdej specjalności wynosi 1.364. Ogólna liczba punktów ECTS wynosi 181. Zarówno liczba godzin w toku studiów, jak i liczba punktów ECTS odpowiada standardowi kierunku "zarządzanie".

W planie studiów znajdują się zajęcia z języków obcych w wymiarze 120 h (7 pkt. ECTS) oraz technologii informacyjnej w wymiarze 70 h (7 pkt. ECTS). Programy nauczania obejmują treści poszerzające wiedzę humanistyczną w wymiarze 60 godzin, za które przypisanych jest 11 pkt. ECTS ("Psychologia", "Geografia ekonomiczna", "Socjologia"). Plan studiów przewiduje zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej. Liczba punktów przypisana do ww. przedmiotów jest zgodna ze standardem.

Plan studiów obejmuje wszystkie treści kształcenia podstawowego i kierunkowego przewidziane standardem. W programie studiów licencjackich przewidziany jest pełny wymiar godzin z przedmiotów obejmujących treści kształcenia podstawowego - 345 h (300 h wymagane przez standard) oraz kierunkowego - 300 h (tyle ile wymaga standard). Każdy z przedmiotów obu tych grup, posiada co najmniej wymaganą standardem liczbę godzin oraz łączną liczbę punktów ECTS. W planie studiów przewidziane są praktyki, które trwają 8

tygodni. Studenci studiujący obecnie na roku 2 i 3 mają możliwość wyboru w toku studiów przedmiotów specjalnościowych (414 h) oraz seminariów (48 h), co stanowi ponad 30 % godzin zajęć.

Plan studiów dla studentów studiujących ma na 2 i 3 roku spełnia wymagania rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Studia na ocenianym kierunku trwają sześć semestrów. Student podczas trwania procesu kształcenia ma zapewnione uzyskanie minimum 180 punktów ECTS, niezbędnych do ukończenia studiów I stopnia. Treści kształcenia są dostosowywane do specjalności, które zmieniają się dość często ze względu na ciągle dostosowywanie osiąganych efektów kształcenia do obecnego rynku pracy oraz do uwag i opinii zgłaszanych przez studentów. Według studentów formy zajęć i metody ich prowadzenia spełniają ich oczekiwania, jednak zwrócili oni uwagę na stopniowo mały odsetek zajęć, które odzwierciedlałyby praktyczne podejście do rozwiązywania problemów i zadań, z którymi spotkają się w ich przyszłej pracy zawodowej.

W opinii studentów, system określania nakładu pracy opracowany przez Uczelnię i wyrażony w punktach ECTS, prawidłowo odzwierciedla faktyczny czas i wkład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia zakładanych, na ocenianym kierunku i poszczególnych specjalnościach, efektów kształcenia. Uczelnia zapewnia regulaminową możliwość indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych oraz niepełnosprawnych. Żaden ze studentów ocenianego kierunku z tej możliwości nie korzysta. Głównymi powodami, dla których studenci nie korzystają z indywidualizacji procesu kształcenia są: brak świadomości studentów w tym zakresie oraz brak zainteresowania. Indywidualizacja procesu kształcenia jest natomiast realizowana na kierunku zarządzanie poprzez szeroki wybór specjalności, w zakresie których dostępne są przedmioty obieralne.

Wymiana studentów w ramach programu MOST nie jest realizowana. Studenci ocenianego kierunku nie korzystają z wymiany oferowanej przez funkcjonujący na Uczelni program międzynarodowej wymiany studentów LLP Erasmus. Za główne powody studenci podają zobowiązania rodzinne i zawodowe.

Przedmioty obieralne związane z poszczególnymi specjalnościami są realizowane dopiero po ukończeniu przedmiotów ogólnych i podstawowych z zakresu dziedzin nauk wchodzących w skład procesu kształcenia na kierunku zarządzanie.

Formy zajęć dydaktycznych w ocenie studentów są dostosowane do założonych efektów kształcenia i pozwalają na ich osiągnięcie na każdym etapie oraz poziomie studiów. Studenci nie widzą różnicy pomiędzy zajęciami prowadzonymi na profilach ogólnoakademickim i praktycznym.

Kształcenia dla wszystkich lat studiów trwa 6 semestrów. Rozkład godzin w poszczególnych semestrach i latach jest równomierny.

Dla wszystkich lat struktura planu studiów jest analogiczna. W cyklu kształcenia rozpoczętego od r.a. 2012/2013 w planie występują podobne przedmioty jak w poprzednich cyklach kształcenia, składające się na moduł treści podstawowych, kierunkowych i ogólnych.

Na treść poszczególnych specjalności składa się 10 przedmiotów specyficznych dla specjalności oraz 3 wspólne dla wszystkich specjalności (łącznie 234 h). Przedmioty te są charakterystyczne i specyficzne, zgodne z ich nazwą. W „starym” cyklu kształcenia przedmioty specjalnościowe stanowiły 306 h (17 przedmiotów, w tym 5 dla wszystkich specjalności). Dobór i treść przedmiotów specjalnościowych jest adekwatna do nazwy specjalności i jej celów.

W nowym toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady (43,7% ogólnej liczby godzin zajęć) oraz ćwiczenia (56,3%). W ramach ćwiczeń realizowane są zajęcia laboratoryjne („Technologia informacyjna” – 15 h) oraz seminaryjne (48 h).

Pozytywnie należy ocenić godzinową strukturę form zajęć, która zmieniła się na korzyść ćwiczeń w nowym planie studiów. Dotyczy to głównie przedmiotów specjalnościowych, które w nowym programie studiów są w całości (po 18 h) przedmiotami ćwiczeniowymi. Jednak w programie dla 2 i 3 roku przedmioty specjalnościowe składają się tylko z wykładów. Dla niektórych z tych przedmiotów merytoryczne uzasadnienie ma prowadzenie zajęć w formie ćwiczeń lub laboratoriów (np. przedmiot „Metody pozyskiwania pracowników”, który powinien zawierać praktyczne ćwiczenia studentów lub przedmiot „Komputerowe programy w działach kadrowych”, dla którego wskazana byłaby forma laboratorium).

Stosowane metody nauczania zależą od formy przedmiotu, są to m.in. analiza przypadków, realizacja projektów zespołowych, omawianie przykładów z praktyki zarządzanie, dyskusja grupowa, itp. Dobór metod jest adekwatny do formy i treści przedmiotu i pozwala na weryfikację celów i efektów określonych dla danego przedmiotu.

Jednak zakres stosowanych metod kształcenia, szczególnie dla profilu praktycznego wymagałby wzbogacenia. W dokumencie „Program kształcenia na kierunku zarządzanie” Wydział przedstawił opis metod w nowym programie kształcenia, które można określić jako innowacyjne (specjalistyczne warsztaty, metody interaktywne, realizacja prac studyjnych i analitycznych). Jednak metody te nie są bezpośrednio wpisane w realizowany program studiów.

Zmiany dokonane przez Wydział w planie zajęć dydaktycznych mają charakter doskonalący program kształcenia i ich zakres jest niewielki. W konsekwencji Wydział zwiększył dla nowego cyklu nauczania liczbę punktów ECTS ze 181 do 192.

Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku "zarządzanie".

Program studiów dla studentów rozpoczynających kształcenia od r.a. 2012/2013 przewiduje łącznie 192 punkty ECTS. W planie studiów określona jest łączna liczba punktów ECTS jaką student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów (40 pkt.), łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia (56 pkt.), łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym (67 pkt.) oraz łączna liczba punktów realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczelnianych (34 pkt.).

Karty poszczególnych przedmiotów w części „Nakład pracy studenta – bilans punktów ECTS” określają szczegółową strukturę nakładu pracy studenta. Przyjęty sposób określania nakładu pracy studenta jest prawidłowy. Struktura nakładu pracy studenta zakłada wysoki udział pracy własnej (np. dla przedmiotu w wymiarze 30 h, praca własna studenta wynosi 105 h). Jest to uzasadnione, jednak w takich przypadkach znacznie większy powinien być udział metod aktywizujących studenta – np. prace projektowe, studyjne, analityczne, ćwiczenia wymagające samodzielnego przygotowania, itp. W przypadku niektórych przedmiotów trudno bowiem będzie osiągnąć taką strukturę pracy studenta przy tradycyjnych metodach jakie są zapisane w opisie przedmiotu. Szczególnie dla profilu praktycznego większy nacisk powinien być położony na zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym i samodzielną pracą studenta.

Dla studentów studiujących obecnie na 2 i 3 roku ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 181. Łączna liczba punktów dla grupy przedmiotów kształcenia

podstawowego wynosi 54 (wobec 36 wymaganych standardem), a dla treści kształcenia kierunkowego 36 (wobec wymaganych 36). Również do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest co najmniej wymagana liczba punktów ECTS. Za zajęcia seminaryjne, przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 10 punktów.

Zarówno w starym, jak i nowym planie studiów liczba punktów dla poszczególnych przedmiotów odpowiada jego wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę względna trudność przedmiotu. Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny. Za praktykę student otrzymuje 12 punktów ECTS, co jest uzasadnione jej wymiarem godzinowym (8 tygodni – 320 h).

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że spełnione są warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. Dla cykli kształcenia, które rozpoczęły studia w poprzednich latach akademickich spełnione są warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Uczelnia uczestniczy w programie wymiany Erasmus. Liczba studentów i pracowników uczestniczących w wymianie jest niewielka i dodatkowo liczba ta spada wraz ze spadkiem liczby studentów (szczególnie na studiach stacjonarnych). W ostatnich trzech latach akademickich z wyjazdów w ramach programu Erasmus skorzystało łącznie 12 studentów oraz 4 nauczycieli akademickich (z czego w ostatnim roku akademickim wyjechał jeden student oraz przyjechał jeden nauczyciel).

Regulamin studiów przewiduje również indywidualizację procesu kształcenia w postaci indywidualnych planów studiów i programów nauczania. Dobrym rozwiązaniem jest zapisana w regulaminie możliwość odbywania studiów w ramach ścieżki w języku obcym.

Sekwencja przedmiotów jest logiczna i odpowiada układowi planu studiów: w pierwszej kolejności realizowane są przedmioty ogólne, następnie moduł treści podstawowych a następnie kierunkowych. Od IV semestru rozpoczynają się przedmioty specjalnościowe. Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku "zarządzanie" jest prawidłowa.

W planie studiów na kierunku „zarządzanie” przewidziane są praktyki. Praktyka trwa 8 tygodni i jest podzielona na dwie części. Pierwsza część to 4-tygodniowa praktyka po pierwszym roku studiów. Drugą część praktyki student zobowiązany jest odbyć po drugim roku studiów. W regulaminie praktyk przewidziany jest nieco inny cel dla obu części praktyki, jak też wskazane mogą być inne organizacje, w których student odbywa praktykę. Przyjęta przez Wydział koncepcja odbywania praktyk zakłada, że student najpierw pozna ogólne zasady funkcjonowania organizacji, a druga część jest bezpośrednio związana ze studiowaną specjalnością. Regulamin praktyk określa w szczególności: zasady odbywania praktyk, zasady zaliczania praktyk, organizację praktyk. Dobór firm jest dostosowany do celów oraz programu praktyk. Regulamin praktyk przewiduje integrację programu praktyki z pisaną pracą licencjacką. Przyjęte zasady i tryb odbywania praktyk, w tym dobór organizacji, w których odbywają się praktyki nie budzi istotnych zastrzeżeń. Procedura praktyk jest sformalizowana,

obowiązują szczegółowe wzory dokumentów, co również umożliwia kontrolę odbywania praktyk. Doprecyzowania wymaga jednak określenie efektów praktyk, również dla poszczególnych specjalności. Istniejące w regulaminie praktyk zapisy w tym względzie są dosyć ogólne, a moduł praktyk nie posiada szczegółowego opisu.

Na kierunku "zarządzanie" w bieżącym semestrze (stan na 5 października 2012 r. według informacji Wydziału dotyczącej liczebności grup) studiuje 105 studentów na I roku (profil praktyczny), 54 studentów (rok II) oraz 80 osób (rok III, z czego 5 osób na studiach stacjonarnych). Liczebność grup nie budzi zastrzeżeń, a w niektórych przypadkach jest bardzo mała ze względu na uruchamianie stosunkowo dużej liczby specjalności (np. dla drugiego roku uruchomionych jest 5 specjalności). Na pierwszym roku liczebność grup jest znaczna (od 33 do 39 osób), ale ulegnie zmniejszeniu ze względu na odsiew. Liczebność grup językowych na wszystkich latach wynosi kilkunastu studentów. W sporadycznych przypadkach liczebność ta przekracza 20 osób. Liczebność grup zarówno ćwiczeniowych, jak i językowych nie budzi zastrzeżeń i nie jest przeszkodą w skutecznej realizacji procesu kształcenia i osiągnięcia efektów kształcenia.

Na ocenianym kierunku zajęcia prowadzi 9 profesorów oraz doktorów habilitowanych, 36 doktorów oraz 32 magistrów. Strukturę taką można uznać za właściwą, ale wątpliwości budzi znaczna liczba wykładów powierzanych magistróm. Spośród wszystkich wykładów, 29 prowadzonych jest przez magistrów. Taka obsada może być w wielu przypadkach uzasadniona, szczególnie na profilu praktycznym, ale wymaga ścisłego monitorowania przez władze Wydziału. W szczególności monitorowany powinien być rodzaj prowadzonych wykładów. Nie powinny być to przedmioty podstawowe lub kierunkowe (np. przez magistrá prowadzony był wykład z „Ekonomii”). Powinny być to zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym na profilu praktycznym, a osoby je prowadzące powinny posiadać doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, adekwatne do prowadzonych zajęć. Wydział powinien w tym zakresie stworzyć zasady, które pozwolą na monitorowanie jakości zajęć w tym zakresie.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w blokach 3x45 minut z dziesięciominutową przerwą. Bloki z jednym prowadzącym na ogół wynoszą 3 lub 4 x45 min. Jednak zdarzają się bloki zbyt długie, szczególnie jeśli jest to wykład (6x45 min., np. „Zarządzanie zasobami ludzkimi” wykład – od godz. 8:55 do 14:15), lub bloki 5x45 min. („Inwestowanie w nieruchomości” - wykład). W planie nie ma „okienek”. Ponadto plan jest dobrze opisany i czytelny.

Studenci wybitnie uzdolnieni na kierunku "ekonomia" w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą Regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualny plan studiów i program kształcenia na zasadach określonych przez Radę Wydziału. Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale w uczelni funkcjonują ułatwienia w studiowaniu, polegające na tym, że na pisemny wniosek studenta będącego osobą niepełnosprawną dziekan dostosowuje organizację i realizację procesu dydaktycznego do rodzaju niepełnosprawności, w tym indywidualny plan studiów i program kształcenia oraz wykorzystanie metod kształcenia na odległość lub stosowanie specjalnych pomocy dydaktycznych.

### 3.2)

W oparciu o analizę przedstawionej dokumentacji w szczególności efektów kształcenia dla kierunku „zarządzanie”, „Programu kształcenia na kierunku zarządzanie”, w tym planu studiów oraz kart przedmiotów dla pierwszego roku oraz sylabusów dla roku 2 i 3 można stwierdzić, że podstawowe elementy procesu kształcenia (efekt kierunkowy, przedmiotowy, treści programowe przedmiotów, formy zajęć i metody prowadzenia zajęć oraz oceny) tworzą

spójną całość. Jednak uzupełnienia w tym zakresie wymagają karty przedmiotów, sporządzone według wzoru uwzględniającego zasady KRK, dla pełnego cyklu kształcenia. Dopasowanie i zapewnienie spójności poszczególnych elementów procesu kształcenia będzie wówczas bardziej dokładne i możliwe do monitorowania.

3.3).

Nie sformułowano uwag w tym zakresie w poprzedniej ocenie akredytacyjnej.

#### **Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: *w pełni***

**3.1) Dla nowego cyklu kształcenia Senat określił i uchwalił zakładane efekty kształcenia. Wydział posiada program studiów, w tym plan studiów. Ze względu na fakt, że Wydział od r.a. 2012/2013 prowadzi kształcenia na profilu praktycznym, powinna być doprecyzowana treść umowy z podmiotami gospodarczymi, tak by określała ona sposób prowadzenia i organizację studiów o profilu praktycznym. Plan studiów dla studentów studiujących ma na 2 i 3 roku spełnia wymagania określone w standardzie. Kolejność przedmiotów w toku studiów jest właściwa. Dobór metod jest adekwatny do formy i treści przedmiotu i pozwala na weryfikację celów i efektów określonych dla danego przedmiotu. W toku studiów, w szczególności dla roku 2 i 3 w zakresie przedmiotów specjalnościowych, powinien być stosowany większy zakres metod aktywizujących studentów. Dotyczy to również profilu praktycznego, na którym zakres metod powinien być wzbogacony o innowacyjne metody, które są już wprowadzane przez Wydział do programu kształcenia. Monitorowania wymaga również obsada zajęć w zakresie prowadzonych wykładów przez osoby ze stopniem magistra.**

**Można stwierdzić, że dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku "zarządzanie".**

**3.2) W oparciu o analizę przedstawionej dokumentacji w szczególności efektów kształcenia dla kierunku „zarządzanie”, „Programu kształcenia na kierunku zarządzanie”, w tym planu studiów oraz kart przedmiotów dla pierwszego roku oraz sylabusów dla roku 2 i 3 można stwierdzić, że podstawowe elementy procesu kształcenia (efekt kierunkowy, przedmiotowy, treści programowe przedmiotów, formy zajęć i metody prowadzenia zajęć oraz oceny) tworzą spójną całość.**

#### **Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów**

4.1).

Liczba osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku przekracza 50, co w relacji do liczby studentów jest liczbą bardzo dużą. Jest to grupa o dość różnorodnych kwalifikacjach, ze znacznym udziałem osób bez stopni naukowych, lecz z doświadczeniem zawodowym przydatnym przy praktycznym profilu studiów. Zespół ten w zasadzie odpowiada potrzebom wynikającym z zakładanych celów i efektów kształcenia. W opisie efektów wyeksponowano właśnie te elementy wiedzy i umiejętności, które pozostają w związku z kwalifikacjami kadr. Niektóre inne, zwłaszcza z zakresu marketingu, są słabo zarysowane. Mimo to wskazane byłoby zatrudnienie specjalisty od marketingu.

**Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.**

**Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.**

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku zarządzanie, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonym w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku zarządzanie w Górnośląskiej Wyższej Szkole Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742)

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia. Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Na Wydziale Nowej Ekonomii i Gospodarki Kreatywnej wszystkie oświadczenia zostały podpisane w czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku zarządzanie, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicki) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Wszystkie osoby zakwalifikowane do minimum kadrowego, czyli pięcioro profesorów i doktorów habilitowanych oraz czworo doktorów, reprezentują obszar nauk społecznych i dziedzinę nauk ekonomicznych. Czworo profesorów i doktorów habilitowanych oraz czworo doktorów reprezentuje dyscyplinę nauk o zarządzaniu, choć w dorobku niektórych są też pozycje z ekonomii i z finansów. Jeden doktor habilitowany reprezentuje finanse i ekonomię. Należy więc uznać, że wszyscy wchodzący w skład minimum kadrowego są reprezentantami obszaru wiedzy i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia, a każda z dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano efekty kształcenia, jest reprezentowana w minimum kadrowym.

**Do minimum kadrowego studiów I stopnia kierunku zarządzanie zaliczono 10 osób, w tym 2 nauczycieli z tytułem profesora, 3 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 5 ze stopniem naukowym doktora. Wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku zarządzanie, studia I stopnia i profilu praktycznego są spełnione, ponieważ wszystkie zaliczone osoby posiadają dorobek naukowy w dziedzinie i dyscyplinie do której odnoszą się efekty kształcenia.**

Skład minimum kadrowego na kierunku zarządzanie prowadzonego na Wydziale Nowej Ekonomii i Gospodarki Kreatywnej w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego zatrudnione zostały na czas nieokreślony. Natomiast 4 osoby (40%) wchodziły w skład minimum kadrowego w roku 2007, tj. podczas poprzedniej oceny jakości kształcenia na tym kierunku.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:20, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Obsada zajęć jest w większości wypadków poprawna. Zastrzeżenia wywołuje jednak powierzanie wykładu i ćwiczeń z marketingu doktorowi „nauk towaroznawczych” bez dorobku naukowego z kilku ostatnich lat. Można też kwestionować prowadzenie seminariów dyplomowych w większości wypadków przez doktorów, gdy nawet w minimum kadrowym jest odpowiednio wielu doktorów habilitowanych i profesorów. Tym bardziej dotyczy to doktora psychologii. Trzeba jednak przyznać, że wielu z tych doktorów jest silniej związanych z jądrem nauk o zarządzaniu. Niektórzy profesorowie z minimum kadrowego reprezentują specyficzne odłamy zarządzania, zwłaszcza zarządzanie regionalne i zarządzanie finansami.

Także powierzanie wykładu z ekonomii i z makroekonomii osobie bez stopnia naukowego nie jest dobrą praktyką. Ta osoba ma bogaty dorobek publikacyjny – z publikacjami internetowymi około 40 pozycji - ale nie zawiera on pozycji związanych z makroekonomią.

Jest też sześć innych osób bez stopni naukowych prowadzących wykłady, lecz to trzeba uznać za dopuszczalne, bo są to wykłady bardzo specjalistyczne, a wykładowcy są wybitnymi praktykami.

Hospitowane wykłady były prowadzone poprawnie, a więc były właściwej treści i formy oraz z użyciem odpowiednich środków audiowizualnych i z wyraźną swobodą wykładowców, wynikającą zapewne z profesjonalizmu. Frekwencja była dobra, lecz udział studentów bierny. Jeden z wykładów ma jednak taki program, że prawdopodobne jest pominięcie ważnych treści na późniejszych zajęciach.

#### **Załącznik nr 6   Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.**

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów. Procedury doboru i weryfikacji kadry dydaktycznej są specyficzne ze względu na to, że Uczelnia jest niewielka i o wyraźnie autorskim charakterze. Trzon kadrowy jest w miarę stabilny, a dobór obecnie dotyczy przede wszystkim kadr do zajęć specjalistycznych o praktycznym profilu. Wykorzystuje się tu znakomite rozeznanie kierownictwa Uczelni w lokalnej praktyce gospodarczej i samorządowej. Takie osoby zatrudnia się na podstawie umów cywilnoprawnych, a wyboru dokonuje się na podstawie kryteriów trudnych do formalizacji. To utrudnia zapewnienie przejrzystości, ale nabory są otwarte. Ponadto prowadzi się bazę zgłaszanych aplikacji i korzysta z niej w miarę potrzeby.

Kadra już zatrudniona jest systematycznie weryfikowana na podstawie ocen okresowych, a także na podstawie ankiet studenckich i hospitacji zajęć.

Wspieranie rozwoju kadr jest trudne do oceny, bo są to kadry w większości w dodatkowym miejscu pracy, a więc ich rozwój jest przede wszystkim uzależniony od warunków w miejscu podstawowym. Wyraźnie jednak widoczny jest wpływ opieki

merytorycznej tutejszych profesorów i doktorów habilitowanych na profil i aktywność naukową doktorów i magistrów. Wywołuje to pewną specjalizację naukową w kierunku zarządzania regionalnego, ale także jest podstawą szkoły naukowej, w której profesorowie z GWSP, a zwłaszcza profesor, dla którego GWSP jest podstawowym miejscem pracy, grają rolę wiodące. Znaczący i wspierający rozwój naukowy młodych pracowników nauki jest ich udział w regionalnych programach badawczych, możliwy często dzięki wsparciu ze strony Uczelni.

Uczelnia udziela także wsparcia materialnego, które dotyczy zwłaszcza pokrywania kosztów przewodów doktorskich, finansowania publikacji, udziałów w konferencjach, kursów i szkoleń.

Na spotkaniu z kadrą uzyskano potwierdzenie dobrych warunków pracy i wsparcia rozwoju naukowego przez Uczelnię. Mówiono też o pozyskiwaniu informacji z praktyki dla potrzeb koncepcji kształcenia. Dyskusja rozwinęła się jednak przede wszystkim w kierunku rozważań na temat ewolucji profilu nauczania ku kierunkowi oryginalnemu, który bardzo odpowiadałby potrzebom praktyki lokalnej i samorządowej oraz pozwalałby lepiej wykorzystać walory specjalizacji naukowej kadr GWSP i wiedzę oraz umiejętności współpracujących praktyków.

4.4).

W stosunku do roku 2007, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku zarządzanie, nastąpiły zmiany w składzie tego minimum, bowiem aż 6 osób, to nauczyciele akademicy, którzy nie tworzyli tego minimum w roku 2007. Dla dwóch osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, dla pozostałych 8 dodatkowym miejscem pracy. Nie było powodu podejmować zorganizowanych działań naprawczych. Zmiany, jakie zaszły, wynikają z naturalnej zmienności zaangażowania poszczególnych pracowników nauki, w tym ze zmniejszenia obciążenia niektórych dzisiejszych członków minimum kadrowego funkcjami w podstawowym miejscu pracy. Ponadto znaczącym czynnikiem zmian był rozwój naukowy młodszych członków minimum kadrowego.

**Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: *w pełni***

**4.1) Liczba osób prowadzących zajęcia jest relatywnie duża, a zgodność ich kwalifikacji z zadeklarowanymi efektami kształcenia dość dobra.**

**4.2) Nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego spełniają warunki określone w przepisach prawa oraz reprezentują właściwy obszar wiedzy, a także dyscypliny naukowe. Obsada zajęć jest dobra z nielicznymi wyjątkami. Zajęcia, jak można sądzić na podstawie hospitacji, są prowadzone dobrze.**

**4.3) Polityka kadrowa i finansowa Uczelni sprzyja dobrej jakości kształcenia i wspiera rozwój naukowy kadr.**

**Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych**

Uczelnia posiada bazę dydaktyczną, która wystarczałaby dla liczby studentów wyraźnie większej niż obecna. Jest to około 5000m<sup>2</sup> w obiektach własnych i około 2000 m<sup>2</sup> w obiektach wynajmowanych (w tym sale gimnastyczne i basen). Wszystkie te zasoby znajdują się w zwartym kampusie, są wyremontowane i dobrze wyposażone. Są w nich sale wykładowe,

ćwiczeniowe, tzw. aula kreatywności, czyli pomieszczenie o dużych możliwościach szybkiego przystosowania do różnego rodzaju aktywizujących form zajęć, a także 4 pracownie komputerowe – dobrze wyposażone i z dostępem do Internetu. Trwa przygotowanie do budowy nowego obiektu – łącznika dwóch własnych budynków – w którym obok pomieszczeń dydaktycznych oraz pomieszczeń dla władz Uczelni zaplanowano windy.

W Uczelni jest także biblioteka z czytelnią i stanowiskami komputerowymi do korzystania z zasobów elektronicznych. W bibliotece jest około 9000 woluminów. Ponadto jest ponad 50 tytułów czasopism, w tym co najmniej 12 z zakresu zarządzania. Jest dostęp do baz danych EBASCO (12 baz) i do Wirtualnej Biblioteki Nauki, a w jej ramach do baz danych: Springer, Web of Knowledge, Elsevier, Scopus, Wiley-Blackwell.

Posiadana liczba woluminów nie jest duża, a ponadto dominują w tym zbiorze podręczniki, prace naukowe są nieliczne, ale problemem jest raczej chęć korzystania z tych zasobów przez studentów, niż ich wielkość. Dostęp do zasobów elektronicznych jest od bieżącego roku bardzo dobry, ale na ocenę jego wykorzystania jest jeszcze za wcześnie.

Baza dydaktyczna oferowana przez Uczelnię pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia odbywają się w salach wykładowych, ćwiczeniowych oraz laboratoriach komputerowych. Laboratoria komputerowe są wyposażone w wystarczającą ilość komputerów, aby każdy ze studentów biorący udział w zajęciach pracował samodzielnie. W opinii studentów Uczelnia zapewnia podstawowe oprogramowanie niezbędne do osiągania efektów kształcenia zgodnych ze specyfiką kierunku. Oprogramowanie dostarczane przez Uczelnię, według studentów jest jednak tylko niezbędnym minimum i nie pozwala na specjalistyczny rozwój umiejętności i wiedzy. Studenci na terenie Uczelni mają dostęp do Internetu bezprzewodowego. Ponadto mogą korzystać z komputerów znajdujących się w bibliotece Uczelni poza zajęciami obowiązkowymi. Według studentów biblioteka funkcjonuje sprawnie i spełnia oczekiwania studentów co do posiadanego księgozbioru. Studenci jako duże udogodnienie wskazują możliwość elektronicznej rezerwacji książek oraz przystępne godziny otwarcia biblioteki. Studenci ocenianego kierunku mają również dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki, która umożliwia studentom kierunku zarządzanie dostęp do najważniejszych publikacji naukowych na świecie oraz jest istotnym wsparciem w procesie badawczym oraz rozwojowym studentów.

Większość studentów jest słuchaczami studiów niestacjonarnych, a zarazem osobami pracującymi na co dzień, podnoszącymi swoje kwalifikacje zawodowe. Dlatego też, Uczelnia zapewnia studentom możliwość zaliczenia praktyk w ramach wykonywanej pracy zawodowej. Regulamin odbywania praktyk zawodowych precyzyjnie określa w jakich instytucjach studenci winni odbywać praktykę, tj. praktyka po 2 semestrze ma charakter ogólnozawodowy, natomiast praktyka po 4 semestrze winna odbywać się w instytucjach zgodnie z wybraną specjalnością.

Infrastruktura Uczelni nie jest przystosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Nie ma odpowiednich podjazdów ani wind umożliwiających samodzielne poruszanie się osobom z ograniczeniami ruchu. Toalety nie są przystosowane do użytku dla takich osób. Biblioteka nie posiada żadnego udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością narządów ruchu, słuchu oraz wzroku.

Znakomite kontakty kadry z praktyką gospodarczą i samorządową powodują, że mimo ubytku większych przedsiębiorstw instytucje, w których odbywają się praktyki, są odpowiednie.

Infrastruktura, jej rozwój i polityka finansowa Uczelni są czynnikami sprzyjającymi rozwojowi studiów na każdym z prowadzonych kierunków. Nakłady już poniesione są znaczne, a plany ambitne. Ograniczenia rozwoju mają charakter zewnętrzny – jest to przede wszystkim zmniejszanie się liczby maturzystów.

Infrastruktura jest dość dobrze przystosowana do potrzeb niepełnosprawnych. Wprawdzie obecnie brak wind, ale są mobilne urządzenia do pokonywania barier

architektonicznych. Nie są one obecnie używane, bo nie ma studentów z takimi problemami. W planie jest zakup urządzeń do nauki dla osób niewidomych i słabo widzących.

Stan infrastruktury był dobry, lecz od ostatniej oceny uległ dalszej poprawie. Przybyło pomieszczeń dydaktycznych, w tym wspomniana aula kreatywności. Wzbogaciła się biblioteka, co najbardziej dotyczy dostępu do zasobów elektronicznych. Poprawiła się jakość wyposażenia i estetyka pomieszczeń dydaktycznych. Zmiany te sprzyjają poprawie jakości kształcenia.

#### **Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: *w pełni***

**Infrastruktura dydaktyczna jest bardzo dobra. Biblioteka dobrze wyposażona z wyjątkiem pewnego niedostatku drukowanych pozycji naukowych, np., zeszytów naukowych innych uczelni. Uczelnia zapewnia studentom niezbędną bazę dydaktyczną oraz naukową do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Praktyki zawodowe objęte programem studiów odbywają się w instytucjach związanych z kierunkiem studiów oraz wybraną przez studenta specjalnością. Uczelnia nie jest przystosowana do kształcenia osób z niepełnosprawnościami.**

#### **Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów**

W Uczelni dość intensywnie organizuje się i prowadzi badania naukowe, w tym projekty zlecane i projekty z dofinansowaniem unijnym. Corocznie organizuje się konferencje naukowe i współorganizuje Śląskie Fora Małej Przedsiębiorczości. Wydaje się własne zeszyty naukowe „Górnośląskie Studia Przedsiębiorczości”. Jest to znacznie większa aktywność naukowa niżby można wymagać od placówki prowadzącej studia I stopnia. Jest to jednak także aktywność wyspecjalizowana w zarządzaniu regionalnym i przedsiębiorczości. Z pewnością wzbogaca programy kształcenia, ale nierównomiernie we wszystkich ich nurtach.

Studenci kierunku zarządzanie nie biorą udziału w badaniach naukowych. Głównym powodem jest brak zainteresowania ze strony studentów.

Specyfika kierunku zarządzanie nie wymaga dostępu do unikatowej aparatury. Współpraca z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach, Komitetem Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Komisją Studiów nad Przyszłością Górnego Śląska oraz praktyką gospodarczą i samorządową jest podstawą kształtowania oryginalnych programów studiów i doboru właściwych kadr do ich realizacji. Daje też studentom i pracownikom naukowym dostęp do informacji umożliwiających prowadzenie badań (w tym na rzecz prac dyplomowych) i opracowywanie przypadków dydaktycznych. Wydatnie poprawia dostęp do zasobów bibliotecznych.

Uczelnia stwarza warunki do rozwoju naukowego i badawczego poprzez współorganizowanie konferencji naukowych, warsztatów, forów.

#### **Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: *w pełni***

**Badania naukowe są oceniane pozytywnie, choć nie są elementem oceny w przypadku prowadzenia studiów I stopnia. Uczelnia stwarza możliwości udziału studentów w badaniach naukowych, ale studenci ocenianego kierunku nie wyrażają chęci udziału w badaniach naukowych.**

## **Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię**

### **7.1).**

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek "zarządzanie" określa uchwała Senatu nr 3/2010/2011 z dnia 31 marca 2011 r. Zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących jakąkolwiek grupę kandydatów. Zasady rekrutacji są też określone wobec kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią za granicą, w tym posiadają maturę międzynarodową. Ta część zasad jest precyzyjnie określona. Kandydaci kwalifikowani są na podstawie kolejność zgłoszeń. Regulamin przyjęć na pierwszy rok studiów, który stanowi załącznik do ww. uchwały nie zawiera żadnych wymagań merytorycznych. Jest to rozwiązanie typowe dla wielu szkół niepublicznych, które skutkuje m.in. wysokim odsiewem studentów na pierwszym roku studiów. W uchwale rekrutacyjnej nie są określone limity naboru na kierunek „zarządzanie”, jednak Uczelnia ma potencjał infrastrukturalny i kadrowy wystarczający do utrzymania dotychczasowego poziomu rekrutacji.

Zgodnie z zasadami rekrutacji, kandydatem na studia na kierunku zarządzanie może być każda osoba posiadająca świadectwo dojrzałości. Kwalifikacje te są w ocenie studentów wystarczające do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

W opinii studentów regulacja ta nie dyskryminuje żadnego potencjalnego kandydata na studia. Potencjał dydaktyczny Uczelni pozwala na realizację kształcenia na odpowiednim poziomie wszystkich osób przyjmowanych na studia. Coraz mniejsza ilość studentów przyjmowanych na studia, jednak negatywnie wpływa na jakość kształcenia, poprzez coraz mniejsze zainteresowanie wśród studentów działaniem w kołach naukowych oraz organizacjach studenckich. Dodatkowo charakter studiów niestacjonarnych, które są głównie prowadzone na ocenianym kierunku, powoduje coraz mniejszy udział studentów w organizowanych przez Uczelnię inicjatywach związanych z rozwojem naukowo – badawczym oraz kulturowym.

### **7.2).**

Na podstawie analizy ocen wystawionych w sesji letniej r.a. 2011/2012 można zauważyć, zróżnicowanie ocen głównie w zależności od lat studiów. Na pierwszym roku oceny rozkładają się równomiernie, z dosyć dużym odsetkiem ocen niedostatecznych i dostatecznych (odpowiednio 21 % oraz 25%). Natomiast na roku 2 i 3 struktura ocen zmienia się – znacznie więcej jest ocen 5,0 oraz 4,5 (np. na drugim roku ocen 5,0 jest ok.33 %, a ocen 4,5 12,3%). Struktura ocen dla wszystkich lat z ostatniej sesji wykazuje nieznaczną tendencję do ich zawyżania, szczególnie na starszych latach.

Bardzo wysoka jest średnia ocen z egzaminu dyplomowego (na studiach niestacjonarnych wynosi 4,5) (na 73 osoby zdające egzamin 50 osób otrzymało ocenę 4,5 i wyżej), co można uznać jako znaczne zawyżanie ocen. Również wysokie są oceny z pracy dyplomowej, w stosunku do poziomu ocenianych wylosowanych prac (oceny poniżej dobrej stanowią tylko 15% ocen). Ogólnie średnie ocen z toku studiów nie budzą istotnych zastrzeżeń. Natomiast widać wyraźną tendencję do zawyżania ocen z egzaminu dyplomowego, w konsekwencji również ocen na dyplomie (średnia 4,28). Ten obszar weryfikacji efektów kształcenia wymaga skutecznego monitorowania przez władze Wydziału.

Program nauczania realizowany w ramach danego przedmiotu jest szczegółowo omawiany ze studentami podczas pierwszych zajęć, łącznie z zasadami zaliczenia. W opinii studentów założenia dotyczące wymagań egzaminacyjnych są konsekwentnie przestrzegane przez wykładowców. Weryfikacja wiedzy oraz umiejętności realizowana jest poprzez testy, kolokwia oraz egzaminy w formie pisemnej i ustnej. Prowadzący przedmioty w ocenie końcowej uwzględniają również aktywność studentów podczas zajęć. Według studentów formy

weryfikacji wiedzy i umiejętności pozwalają na ich sprawdzenie w każdym z obszarów kształcenia.

System osiągnięć studentów jest w opinii studentów zrozumiały, obiektywny i sprawiedliwy oraz zorientowany na proces uczenia się. Bieżąca weryfikacja osiągnięć studenta oraz ocena aktywności podczas zajęć stymuluje proces uczenia się studenta.

### 7.3).

Współpraca międzynarodowa ma pewien pozytywny wpływ na osiąganie efektów kształcenia na kierunku zarządzanie. Wynika to przede wszystkim z udziału nauczycieli akademickich z Czech i Niemiec w prowadzeniu zajęć z przedsiębiorczości i z zarządzania projektami.

Uczelnia stwarza możliwość wymiany międzynarodowej studentom ocenianego kierunku w ramach programu LLP Erasmus. Studenci są informowani o możliwości wyjazdów zagranicznych za pośrednictwem strony internetowej Uczelni oraz poprzez Uczelnianego Koordynatora Programu LLP Erasmus. Studenci kierunku zarządzanie mają dostęp do wszystkich informacji związanych z rekrutacją, stypendiami oraz wsparciem ze strony uczelni wysyłającej oraz przyjmującej studenta. Umowy bilateralne uwzględniają różnice programowe wynikające ze specyfiki studiów, pomimo zbieżności kierunków. Lektoraty prowadzone podczas studiów I stopnia sprzyjają wymianie międzynarodowej. Studenci pozytywnie opiniują jakość lektoratów. Pomimo możliwości wyjazdów oferowanych przez Uczelnię liczba studentów korzystających z programu jest niewielka.

W obecnym roku żaden ze studentów na kierunku zarządzanie nie zdecydował się na wyjazd. Jako główny powód braku chęci wyjazdu studenci podają zobowiązania zawodowe.

Uczelnia nie uczestniczy w żadnym programie wymiany krajowej.

### 7.4).

**System pomocy materialnej.** Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej w Uczelni odbywa się na podstawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Górnośląskiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie. Regulamin ten przewiduje wszystkie rodzaje stypendiów zawartych w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału środków dokonuje Rektor Uczelni ze środków funduszu pomocy materialnej, w porozumieniu z organami samorządu studenckiego. Proporcje między stypendiami o charakterze a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów są zachowane w myśl art. 174 ust. 4 Ustawy.

W opinii studentów sposób przyznawania stypendiów jest przejrzysty i sprawnie funkcjonujący. W skład Uczelnianej Komisji Stypendialnej wchodzi studenci z poszanowaniem zasady zgodnej z art. 177 ust. 3 Ustawy. W myśl art. 176 ust. 3, uprawnienia do przyznawania stypendiów zostały przekazane Komisji Stypendialnej. Protokoły z posiedzeń Komisji wskazują jednak na brak uczestnictwa studentów w ich pracach. Decyzje w sprawach przyznawania stypendiów są zgodne z przepisami zawartymi w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Uczelnia posiada system nagród i wyróżnień, przyznawanych ze środków własnych. Formą przyznania nagrody jest zmniejszenie opłat należnych z tytułu czesnego lub ich całkowite umorzenie. Nagrody przyznawane są dla studentów, przede wszystkim, wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami w działalności sportowej lub organizacyjnej na rzecz środowiska studenckiego. Studenci wizytowanego kierunku korzystają z systemu nagród za działalność w Samorządzie Studenckim. Nagrody przyznawane są przez władze Uczelni okazjonalnie i nie ma związanych z nimi odpowiednich regulacji.

Opłaty za studia ponoszone przez studentów reguluje Regulamin odpłatności za studia i usługi edukacyjne w GWSP im. Karola Goduli w Chorzowie. Regulamin dostępny jest dla studentów w gablotach umieszczonych w Uczelni. Studenci mają możliwość wpłacania czesnego w comiesięcznych ratach, co w ich opinii jest znaczącym udogodnieniem. System naliczania oraz pobierania opłat przez Uczelnię jest przejrzysty i ogólnodostępny. Wzorzec umowy, jaka jest zawierana między Uczelnią a studentem, nie zawiera klauzul analogicznych do klauzul uznanych za UOKiK za niedozwolone.

**System opieki naukowej i dydaktycznej.** W opinii studentów system opieki naukowej i dydaktycznej działa poprawnie na ocenianym kierunku. Wszelkie informacje związane z tokiem studiów, organizacją roku akademickiego oraz harmonogramem zajęć są ogólnodostępne i podawane do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem. Dokumenty zawierające powyższe informacje dostępne są na stronie internetowej Uczelni lub w systemie obsługi studenta Wirtualny Dziekanat, jak np. sylabusy przedmiotów. Oprócz formy elektronicznej dokumenty zamieszczane są w gablotach znajdujących się na Uczelni oraz udostępniane studentom w formie papierowej w Dziekanacie.

Studenci pozytywnie oceniają obciążenie zajęciami w semestrze oraz terminy zjazdów. O odwołanych zajęciach studenci informowani są odpowiednim wyprzedzeniem. Zastrzeżenie co do terminowości budzi podawanie przez prowadzących terminów poprawkowych kolokwii oraz egzaminów. Studenci oceniają te terminy jako mało dogodne oraz podawane ze zbyt krótkim wyprzedzeniem. Przykładowo podanie terminu egzaminu poprawkowego ustalonego na dzień powszedni z 3-dniowym wyprzedzeniem, pomimo studiów o charakterze niestacjonarnym. Przerwy między zajęciami są wystarczające, jednak studenci narzekają na brak przerwy obiadowej.

Prowadzący zajęcia posiadają terminy stałych konsultacji, o których informacje dostępne są przed salami, w których prowadzący odbywają dyżury. Terminy konsultacji są, w ocenie studentów, przestrzegane. Prowadzący są również dostępni za pośrednictwem poczty elektronicznej, co zostało wyjątkowo pozytywnie ocenione przez studentów.

Uczelnia stwarza możliwość indywidualizacji studiów poprzez indywidualny plan studiów oraz program kształcenia, o których mowa w Regulaminie studiów. Żaden ze studentów ocenianego kierunku dotąd nie korzystał z tej możliwości. Studenci nie mają możliwości wyboru przedmiotów obieralnych, są one przypisane do danej specjalności.

Zasady dotyczące dyplomowania opisane są w Regulaminie studiów, natomiast wytyczne do pisania i obrony pracy dyplomowej ujęte są w opracowaniu Wytyczne podjęcia, realizacji i obrony pracy dyplomowej. Dobór promotorów następuje w myśl zasady „kto pierwszy ten lepszy”. Studenci nie znają wszystkich potencjalnych promotorów, a obszar ich badań naukowych, w niektórych przypadkach, znany jest jedynie pobieżnie lub wcale. Dlatego też, dobór promotora następuje w sposób intuicyjny, tak aby zainteresowania studenta były zbieżne z obszarem nauki, którym zajmuje się przyszły promotor. Na jednego promotora przypada maksymalnie 15 dyplomantów, co według dyplomantów pozwala na poświęcenie każdemu z nich odpowiedniej ilości uwagi.

Studenci oprócz dostępu do biblioteki uczelnianej, której księgozbiór spełnia ich oczekiwania, mają dostęp do specjalistycznych baz danych takich jak np. EBSCO. Biblioteka Uczelni posiada również bazę czasopism specjalistycznych, związanych z obszarami kształcenia kierunku zarządzanie.

Dostępność oraz sposób funkcjonowania Dziekanatu zostały ocenione przez studentów kierunku zarządzanie pozytywnie. Godziny otwarcia Dziekanatu według studentów, są dostosowane do ich potrzeb. Wszelkie skargi i wnioski składane przez studentów są kierowane do Opiekuna roku, który zajmuje się sprawami studenckimi. Oprócz Opiekuna roku studenci mogą zgłaszać się w swoich sprawach do Dziekana oraz Rektora. Posiadają oni swoje dyżury, a ich wymiar w opinii studentów jest wystarczający.

**Działalność wspierająca rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny.** W Uczelni działa Samorząd Studencki, który funkcjonuje na podstawie Regulaminu Samorządu Studenckiego GWSP im. Karola Goduli w Chorzowie. Samorząd posiada jednopoziomową strukturę z uwagi na jednowydziałowy charakter Uczelni. Organ ten opiniuje w formie uchwał regulamin studiów, regulamin przyznawania pomocy materialnej oraz programy studiów. Samorząd nie uczestniczy jednak w pracach nad ich tworzeniem i nie wnosi dodatkowych uwag do projektów wyżej wymienionych dokumentów. Liczba reprezentantów studentów w Senacie nie spełnia warunków określonych w art. 61 ust 3. Ustawy. Również ilość reprezentantów studentów w Radzie Wydziału jest mniejsza niż 20% całego jej składu.

Uczelnia zapewnia Samorządowi Studenckiemu niezbędne warunki do jego funkcjonowania w postaci pomieszczeń oraz sprzętu biurowego. Pomimo braku stałego budżetu przeznaczanego na działalność samorządową, Uczelnia wspiera Samorząd doraźnie finansując organizowane przez jego członków wydarzenia. Relacja pomiędzy przedstawicielami Samorządu a władzami Uczelni jest oparta na wzajemnym szacunku i zrozumieniu.

Dotychczas w Uczelni działały koła naukowe związane z kierunkiem zarządzanie, w ramach których studenci mogli rozwijać swoje zainteresowania naukowe. Z powodu malejącej liczby studentów, oraz zdecydowanie większej ilości studentów studiów niestacjonarnych, organizacje te zaprzestały swojej działalności.

W Uczelni działa Biuro Karier, którego głównymi zadaniami jest zbieranie ofert pracy i praktyk dla studentów Uczelni, organizowanie spotkań z przedsiębiorcami oraz targów pracy. Od maja 2012r. Biuro Karier wprowadziło monitoring losów absolwentów GWSP w Chorzowie. Informacje z Biura docierają do studentów głównie za pośrednictwem portalu społecznościowego Facebook oraz strony internetowej Uczelni. Godziny otwarcia Biura nie są dostosowane do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych. Studenci nie dostrzegają działalności Biura Karier.

W strukturach Uczelni działa również Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, w ramach którego studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania związane z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej i nie tylko, jednakże żaden ze studentów ocenianego kierunku z niego nie korzystał.

Opieka naukowa jest poprawnie zorganizowana, lecz tradycyjna w formie. Zauważono pewne braki w programie zarządzania finansami. Z przeglądu tego programu i z rozmów z kilku nauczycielami akademickimi wynika, że elementów matematyki finansowej, w tym wartości pieniądza w czasie, uczą się studenci tylko niektórych specjalności (poza tym przedmiotem). Innych zastrzeżeń nie ma.

7.5).

Stosunek samodzielnych pracowników do studentów poprawił się, a zajęcia w opinii studentów są prowadzone w sposób przystępny dla odbiorcy. Sposób funkcjonowania Dziekanatu uległ znaczącej poprawie co znajduje odzwierciedlenie w opiniach wyrażanych przez studentów podczas spotkania z zespołem oceniającym. Godziny otwarcia dostosowane do potrzeb studentów, jednak w dalszym ciągu jakość pracy sektora administracji nie podlega ocenie studentów. Więcej informacji dotyczących studiów i z większym wyprzedzeniem jest dostępnych za pośrednictwem Wirtualnego Dziekanatu oraz strony internetowej Uczelni. Godziny konsultacji wykładowców zostały dostosowane do potrzeb studentów niestacjonarnych. Działalność Biura Karier wciąż nie jest dostrzegana.

**Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni**

7.1) Uczelnia określiła tryb i warunki rekrutacji, które podała do wiadomości publicznej w ustawowo określonym czasie. Kandydaci kwalifikowani są na podstawie kolejność zgłoszeń. Regulamin przyjęć na pierwszy rok studiów, który stanowi załącznik do uchwały rekrutacyjnej określa zasady przyjmowania kandydatów z maturą międzynarodową i nie zawiera żadnych zapisów dyskryminujących.

7.2) W toku studiów student oceniany jest w sposób obiektywny. W nowych kartach przedmiotów określona jest skala punktowa i odpowiadające jej oceny dla wszystkich przedmiotów. Ocena prac egzaminacyjnych, w zdecydowanej większości przypadków, jest zróżnicowana i adekwatna do poziomu pracy. Średnie ocen w toku studiów nie budzą istotnych zastrzeżeń. Natomiast widać wyraźną tendencję do zawyżania ocen z egzaminu dyplomowego, w konsekwencji również ocen na dyplomie (średnia 4,28). Ten obszar weryfikacji efektów kształcenia wymaga skutecznego monitorowania przez władze Wydziału.

7.3) Uczelnia umożliwia studentom wymianę zagraniczną. System rekrutacji oraz informacji o programie działa prawidłowo.

7.4) System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami kierunku zarządzanie działa prawidłowo. Zastrzeżenia budzą forma wyboru promotora oraz tematyki prac dyplomowych, które bywają niezgodne z zainteresowaniami studentów. System opieki materialnej i socjalnej budzi niewielkie wątpliwości co do udziału studentów w pracach Komisji Stypendialnej. Uczelnia dba o rozwój zawodowy, kulturalny oraz społeczny studentów.

**Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia**

8.1).

W Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 1/2008/2009 Senatu z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia Systemu wewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia, zmieniony i zaktualizowany Uchwałą Nr 22/2011/2012 z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie zmian w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia. Z uwagi na fakt, iż uczelnia posiada jednowydziałową strukturę, system ten jest jednocześnie systemem zapewnienia jakości kształcenia obowiązującym na Wydziale Nowej Ekonomii i Gospodarki Kreatywnej. Celem systemu jest przyznanie działalności dydaktycznej statusu działalności o najwyższym priorytecie, tworzenie planów studiów i programów kształcenia, procedur ich oceny oraz metod i warunków kształcenia uwzględniających transfer dobrych praktyk w innych krajach, wykorzystanie mobilności studentów w kraju i zagranicą dla polepszenia programów i jakości kształcenia, stałe monitorowanie i polepszanie jakości kształcenia, a także informowanie otoczenia o jakości kształcenia i poziomie wykształcenia absolwentów. Organem odpowiedzialnym za system zapewnienia jakości kształcenia jest powoływana przez senat Komisja Dydaktyczna i Jakości Kształcenia. Senat Uchwałą nr 27/2011/2012 z dnia 27 września 2012 r. powołał 4-osobową Komisję Dydaktyczną i Jakości Kształcenia, w skład której wszedł Dziekan Wydziału, dwaj przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz 1 przedstawiciel studentów.

Efektem prac komisji są przygotowane procedury zasad monitorowania przez RW i archiwizowania zakładanych efektów kształcenia, dostępu do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów, a także system weryfikacji kadry oraz prowadzonej w Uczelni polityki finansowej.

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Senatu oraz Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia. Wskazane byłoby szczegółowe protokołowanie posiedzeń Komisji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zagadnienia związane z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do poszczególnych kierunków studiów.

Brak jest na Wydziale formalnych dokumentów dotyczących systemu upowszechniania informacji na temat wyników monitorowania procesu kształcenia i uzyskanych efektów kształcenia.

Aktualnie na mocy Uchwały nr 28/2011/2012 15/e/2011/2012 Rady Wydziału z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmian w planach studiów i programach kształcenia Wydział dostosował plany i programy kształcenia na ocenianym kierunku do przepisów obowiązujących w tym zakresie. Określono w nim wymagania dotyczące obszarów wiedzy, kompetencji i umiejętności dla poszczególnych przedmiotów.

## 8.2).

Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Podstawowym elementem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w GWSP w Chorzowie jest proces ankietyzacji. Ocenie podlega każdy nauczyciel prowadzący zajęcia. W ankiecie wyodrębniona jest forma zajęć prowadzona przez danego nauczyciela i każda z nich jest osobno oceniana. Pytania zawarte w ankiecie dotyczą wiedzy i umiejętności przekazywanych podczas zajęć, sposobu realizacji przedmiotu, weryfikacji wiedzy i umiejętności studenta oraz postawy prowadzącego. Oceniana jest również punktualność odbywania zajęć oraz frekwencja i zaangażowanie studenta w studiowanie danego przedmiotu. Kwestionariusz przewiduje miejsce na ewentualne uwagi dodatkowe. Ankieta przeprowadzana jest pod koniec semestru. Student wypełnia jeden kwestionariusz ankietowy, za pomocą którego ocenia wszystkich prowadzących z osobna. Wyniki procesu ankietyzacji nie są udostępniane studentom. Zbiorcze wyniki procesu ankietyzacji udostępnione podczas wizytacji oraz ich syntetyczne opracowania nie pozwalają na określenie czy wnioski z ich przeprowadzania są wyciągane i czy prowadzą do jakichkolwiek zmian.

W Uczelni działa Komisja Dydaktyczna i Jakości Kształcenia, w której składzie jest reprezentant studentów. Protokoły z posiedzeń Komisji oraz opinie Samorządu Studentów w sprawach związanych z jakością kształcenia pozwalają stwierdzić, iż studenci nie biorą udziału w pracach Komisji.

Studenci ocenianej jednostki nie są świadomi swojej roli w procesie zapewniania jakości kształcenia, dlatego też konieczna jest aktywizacja studentów oraz uświadomienie im, jak ważny element tego procesu stanowią.

Proces monitorowania losów absolwenta ma podwaliny prawne, a w połączeniu z badaniami rynku pracy będzie podstawą do modyfikacji programu studiów. Pierwsze efekty tego elementu systemu widoczne są w modyfikowanej ofercie specjalności.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

| Zakładane efekty kształcenia | program i plan studiów | kadra | infrastruktura dydaktyczna/biblioteka | działalność naukowa | działalność między-narodowa | organizacja kształcenia |
|------------------------------|------------------------|-------|---------------------------------------|---------------------|-----------------------------|-------------------------|
| Wiedza                       | +                      | +     | +                                     | +                   | +                           | +                       |
| umiejętności                 | +                      | +     | +                                     | +                   | +                           | +                       |
| kompetencje społeczne        | +                      | +     | +                                     | +                   | +                           | +                       |

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

### Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: *w pełni*

8.1) W Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony w 2008 r., a jego aktualizacja, i rozszerzenie zakresu w 2012 roku. System zapewnienia jakości obejmuje wszystkie jego podstawowe elementy.

8.2) Podstawowym elementem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w GWSP w Chorzowie jest proces ankietyzacji, któremu podlega każdy nauczyciel prowadzący zajęcia. Student wypełnia kwestionariusz ankietowy, za pomocą którego ocenia wszystkich prowadzących z osobna. Proces monitorowania losów absolwenta ma podwaliny prawne, a w połączeniu z badaniami rynku pracy będzie podstawą do modyfikacji programu studiów. Pierwsze efekty tego elementu systemu widoczne są w modyfikowanej ofercie specjalności.

## 9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

| Kryterium                                                | Stopień spełnienia kryterium |             |              |               |                     |
|----------------------------------------------------------|------------------------------|-------------|--------------|---------------|---------------------|
|                                                          | Wyróżniająco (6)             | w pełni (5) | Znacząco (4) | Częściowo (3) | Niedostatecznie (2) |
| 1. koncepcja rozwoju kierunku                            |                              | X           |              |               |                     |
| 2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji |                              | X           |              |               |                     |
| 3. program studiów                                       |                              | X           |              |               |                     |
| 4. zasoby kadrowe                                        |                              | X           |              |               |                     |
| 5. infrastruktura dydaktyczna                            |                              | X           |              |               |                     |

|                                                     |  |   |  |  |  |
|-----------------------------------------------------|--|---|--|--|--|
| 6. prowadzenie badań naukowych                      |  | X |  |  |  |
| 7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się |  | X |  |  |  |
| 8. wewnętrzny system zapewnienia jakości            |  | X |  |  |  |

Koncepcja kształcenia na kierunku „zarządzanie” opiera się na założeniu związku procesu kształcenia z potrzebami przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem firm małych i średnich oraz uwzględnianiu w procesie kształcenia specyfiki i kierunków zmian w gospodarce regionu. Przyjęta koncepcja kształcenia odpowiada misji i strategii rozwoju Uczelni i Wydziału. Uczelnia w znaczącym stopniu angażuje interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych w kształtowanie koncepcji kierunku, w dobór specjalności oraz w sam proces kształcenia. Ponadto, angażuje się w wiele różnorodnych form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Działania Uczelni w zakresie budowania relacji z interesariuszami, również w obszarze ich udziału w tworzeniu koncepcji i w procesie kształcenia należy ocenić bardzo wysoko. Wszystkie te elementy sprzyjają rozwojowi kształcenia na Uczelni.